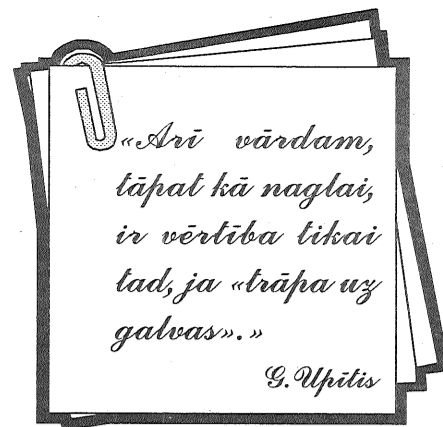

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● CETURTDIENA, 2000. GADA 12. OKTOBRIS ● Nr. 112 (7117) ● Cena Ls 0,22 (abonentiem Ls 0,18)

Turpmāk brauksim pa asfaltu

● Ceļa Līvāni — Preiļi regulārie lietotāji savas nobrauktās automašīnas var nodot labošanā, jo nākamnedēļ brauksim pa asfaltētu ceļu. Savukārt lielceļa malā dzīvojošie zemnieki spriež — lauki nebūšot jākalpo vismaz 50 gadus, no braucēju saceltajiem puteļiem baltas visas ceļmalas. Foto: G.Kraukle

Par gadsimta ceļu nr. 1 mūsu rajonā laikam varētu nosaukt ceļu Līvāni — Preiļi. Veci ļaudis atceras, ka tā celtniecības un remonta darbi sākušies jau tālajos ulmaņlaikos un turpinās visus šos gadus.

Ceļa posms Līvāni — Rožupe pēdējos gados bija kļuvis teju neizbraucams — ielāps pie ielāpa, bedre pie bedres, tāpēc pamatots bija autobraucēju priekš, kad pelēko, bedraino segumu nelielā posmā nomainīja jauns. Taču priekš bija īsi, rudeni darbi apstājās un likās, ka naudas to pabeigšanai vairs tā arī nebūs. Vai nu mazums līdzīgu gadījumu Latvijā zināmi.

Tikai pirms pāris nedēļām a/s ceļu būves firma «Viator» sāka asfaltbetona

virskārtas izbūvi ceļa Līvāni — Preiļi 6.-13. kilometrā. Kā pastāstīja Latvijas Autoceļu direkcijas ceļu būves inženieris Aldis Ūpenieks, ja asfaltēšanu neizjauks lietūs, darbi tiks pabeigti jau šo piektdien. Tas gan nenozīmē, ka objekts būs gatavs nodošanai, pēc priekšrakstiem vēl jāveic dažādi sīki darbi, bez kuriem objekts nav uzskatāms par pilnīgi pabeigtu.

Ceļa Līvāni — Preiļi remonta 1. kārtā kopumā ilga divus gadus, to bija iecerēts pabeigt līdz šī gada septembrim, diemžēl valsts finansējums bija iekavējies, tādēļ darbus neveica plānotajā apjomā. Ceļa posma labošanas 1. kārtā kopumā izmaksājusi vairāk kā miljons latu, savukārt remonta 2. kārtā pilnībā būs atkarīga no valsts finansējuma, pagaidām speciālisti atturas prognozēt, vai līdzekļi

projekta otrajai kārtai vispār tiks iedalīti.

Savukārt rajona padomes ceļu (ielu) galvenais speciālists Andris Bilzēns «Novadniekam» pastāstīja, ka šogad izdosies pabeigt tikai apakšējās asfaltbetona seguma kārtas izbūvi. Lai segums būtu kvalitatīvs, tam vēl papildus nepieciešama virsmas apstrāde, jo apakšējais slānis, kāds tas uzliets patlaban, ir porains, tajā iekļuvušais ūdens nenāks par labu ceļa kvalitātei. Tomēr šogad virsmas apstrāde veikta netiks, tam vienkārši nav naudas. Jau tagad uzņēmēji ir ņēmuši kredītus, lai pabeigtu šogad uzsāktos darbus.

Braucamās daļas virskārtas apstrāde tiks veikta «ar laiku», respektīvi, tad, kad būs nauda.

G.Kraukle

▼ PROBLĒMA

Ārsti aicina ieviest veselības nodokli

Latvijas Ārstu biedrība (LĀB) ierosina ieviest vienotu veselības nodokli, lai garantētu veselības aprūpei stabilu finansējumu un aizsargātu mazturīgos iedzīvotājus pret nespēju pašiem apmaksāt medicīnisko palīdzību. LĀB aicina arī vienlaikus noteikt, ka turīgākajiem iedzīvotājiem būtu jāpievienojas brīvprātīgajai veselības apdrošināšanai, kas segtu viņu medicīniskos izdevumus.

LĀB prezidents Viesturs Boka skaidro, ka šobrīd speciālais veselības aprūpes budžets veidojas no iezīmētās ienāku

mu nodokļa daļas, kā arī alkohola un tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļiem. Taču šie ieņēmumi ir svarīgi atkarībā no tā, vai nodokļi tiek kārtīgi iekasēti. Ja tas tā nav, veselības aprūpes budžetā veidojas deficīts.

LĀB ierosina veselības nodokli veidot no noteiktas ienākumu un sociālā nodokļa daļas. V.Boka uzsver, ka LĀB ierosinājums nenozīmē, ka papildus visiem citiem nodokļiem tautai tiks uzkrauts vēl viens jauns. Priekšlikuma mērķis ir sakārtot un nolīdzsvarot sistēmu tās iekšienē. «Tas aizsargātu mazturīgos un aicinātu pārtikušos brīvprātīgi iekļauties apdrošināšanas sistēmā,» uzskata LĀB prezidents. Veselībai atvēlētais

nodoklis būtu atkarīgs no vidējās ienākuma.

V.Boka skaidro, ka šobrīd pastāvošā veselības aprūpes sistēma nav taisnīga, jo visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no ienākumiem, jāmaksā vienādi liela pacienta iemaksa (Ls 0,50). Turīgākajiem tas neko nenozīmē, bet nabadzīgajiem uz viņu kopējo ieņēmumu fona rada pamatīgus robus. Tādēļ mazturīgie bieži vien neiet pie ārsta. Medicīnas iestādēm pacientu iemaksas sastāda aptuveni piekto daļu budžeta. V.Boka uzskata, ka ir jāattīsta brīvprātīgās veselības apdrošināšanas sistēma. Slimnīcā «Līnezers», kuras direktors ir V.Boka, pērn 60% pacientu bija dažādas apdrošināšanas polises.

▼ ĪSZIŅAS

Latvijas bibliotekāri tiek Līvānos

10. un 11. oktobrī Līvānos risinājās Latvijas rajonu galveno bibliotēku direktoru seminārs, ko organizēja Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bibliotēku dienests sadarbībā ar Līvānu pilsētas bibliotēku un Preiļu rajona galveno bibliotēku. Pirmajā dienā bibliotēku vadītājus uzrunāja vietējo pašvaldību pārstāvji un bibliotēku vadītāji, par informācijas apmaiņu bibliotēku starpā runāja Līvānu ģimnāzijas direktore Maija Kručiņa. Ar referātiem uzstājās LNB rīkojotājdirektore Dzintra Mukāne, Bauskas bibliotēkas vadītāja Baiba Tormane, kā arī Latvijas augstskolu pasniedzēji Laimonis Šmits un Uldis Straujums. Līvānu pilsētas bibliotēka informāciju tehnoloģiju izmantojuma ziņā pašlaik ir modernākā Latvijā. Bibliotēkas automatizācijas projekts, kā arī Interneta pieslēgums realizēts, pateicoties Sorosa fonda — Latvija atbalstam.

Nav skaidrības subsīdiju pieteikšanā

Zemniekiem nav istas skaidrības, kādi dokumenti nepieciešami, aizpildot subsīdiju pieteikumus reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē. Subsīdiju saņemšanai par kvalitatīvas liellopu gaļas ražošanas attīstībai nepieciešams iesniegt pieteikumu (saskaņā ar ZM 25.01.2000. gada rīkojuma nr. 28 pielikumu nr. 8); juridiskās personas reģistrācijas apliecības kopiju; nodokļu maksātāja reģistrācijas apliecības kopiju; izziņu no VID par nodokļu parādiem; informāciju par saimniecību; lauksaimniecības izglītību apliecinoša dokumenta kopiju; grāmatvedības uzskaites apstiprinājumu; pasākuma finansēšanas avotus apstipriņošu dokumentu kopijas; meliorācijas speciālista atzinumu uz pieteikuma veidlapas; samaksu apliecināšanu dokumentu kopijas; kautuves sertifikāta kopijas; stingrās uzskaites preču pavadzīmi vai kvīti, kurā norādīts: jaunlopa identitātes numurs, šķirne, dzīvmasa (kg) ieskaite svarā katram dzīvniekam atsevišķi, barojuma klase. Šajā ceturksnī rajonā pieteiktas subsīdijas jau uz 150 jaunlopiem no 124 saimniecībām, kas ir vairāk nekā iepriekšējā ceturksnī.

Skolotāju ekskursija pa Daugavas lokiem

Rajona ģeogrāfijas, bioloģijas un vēstures skolotāji devās ekskursijā pa Daugavas lokiem. Vispirms ceļš veda uz Daugavpili, kur gides pavadībā ekskursanti apjūsēja vienu no Daugavas lokiem, kas redzams pie Dinaburgas ciotokšņa. Pēc tam skolotāji izstaigāja tā sauktās Markovas takas, kas izveidotas, lai pēc iespējas vairāk atklātos Daugavas krāšņums.

Krāslavā skolotāji priecējās par cienījamus gadus sasniegušas gides pavadījumu un stāstījumu par pilsētu. Bet Krāslavas katoļu baznīcā ar lielisku ekskursu vēsturē aizrāva gados jauns mācītājs. Mises tur notiek latviešu, krievu un poļu valodās atbilstoši iedzīvotāju sastāvam. Pēc tam cauri Aglonai, kura rudens krāsās ir jo sevišķi skaista, ceļotāji atgriezās Preiļos.

Nacionālās ziņas

Latvijas iedzīvotāji nav apmierināti ar privatizāciju

Pēc SKDS pētījumu datiem, šī gada augustā vairāk nekā divas trešdaļas iedzīvotāju uzskata, ka līdzšinējā privatizācijas gaita Latvijā bijusi neveiksmīga. Visneapmierinātākie ar privatizāciju norisi bijuši laucinieki un negatīvi to novērtējuši 74% respondentu. Savukārt visatzinīgāk privatizācijas gaitu vērtējuši rīdzinieki un par veiksmīgu to atzinuši 19,2%. Pozitīvāk noskaņoti bijuši nepilsoņi.

Paraolimpiskajās spēlēs piedalīsies arī Latvijas sportisti

18. oktobrī Sidnejā sāksies Paraolimpiskās spēles un pieci Latvijas sportisti piedalīsies tajās. Sanita Lietniece un Aigars Apinis startēs lodes grūšanā un diska mešanā, Armands Ližbovskis — 100 un 200 m skrējienā, kā arī tāllēkšanā, Andis Ozolnieks — šķēpa mešanā, Jānis Janovskis — augstlēkšanā un šķēpa mešanā.

Latvija — vidēji attīstīta valsts

Latvija ANO Attīstības programmas (UNDP) gadskārtējā ziņojumā par tautas attīstību 174 valstu vidū ierindota 63. vietā. Šī gada pasaules pārskats liecina, Latviju tautas attīstībā apsteigusi ne tikai Igaunija, bet arī Lietuva, Krievija, Baltkrievija, Horvācija, Malaizija u.c. valstis. Igaunija, ierindojoties 46. vietā, iekļuvusi pasaules attīstītāko valstu sarakstā, kur galvgalī ir Kanāda, Norvēģija, ASV, Austrālija un Islande.

Budžetā ielānāts 3,1% liels deficīts

Valdība, otrdien akceptējot grozījumus šī gada valsts budžetā, vienojusies par deficīta palielināšanu līdz 3,1% no iekšzemes kopprodukta. Grozījumi paredz, ka fiskālais deficīts palielināsies par 43,38 miljoniem latu un šogad būs 125,88 miljoni. Kopējie valsts budžeta izdevumi palielināti par 9,33 miljoniem, bet ieņēmumi samazināti par 35,99 miljoniem. Kā atceramies, valdības deklarācijā bija pausta apņemšanās panākt, lai deficīts nebūtu lielāks par 2% no iekšzemes kopprodukta.

Ari jaunus divlatniekus vilto

Pēdējā laikā ir konstatēti un izņemti no apgrozības daži 2 latu bimētāla (divu metālu sakausējuma) monētu viltojumi. Viltojumi ir izgatavoti no alvas un svina sakausējuma, uzraksti uz apmales ir neskaidri vai to vispār nav, dzeltenais metāls monētas centrā imitēts ar dzeltenīgu laku. Novelkot ar monētu uz papīra, tā atstāj tumšu svītru, bet, metot uz cietas virsmas, ir dobjā skaņa.

Palielinās ievestās cūkgaļas apjoms

Pagājušajā nedēļā Latvijā importētas 82 tonnas cūkgaļas, un tas ir divreiz vairāk nekā nedēļu iepriekš, kad Latvijā iveda 40 tonnas cūkgaļas. Septembrī valstī iveda 579 tonnas cūkgaļas.

Ziņas sagatavoja T.Elste

Bērnudārzā vietas pietiek visiem

Pēc pirmsskolas iestāžu reorganizācijas Preiļos divu bērnudārzu vietā kopš 1. septembra ir vairs tikai viens — «Pasaciņa». Lai iepazītos ar to, kā pēc apvienošanas kopīgajās mājās jūtas bērni un bērnudārzu darbinieki, «Pasaciņu» apmeklēja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns.

«Pasaciņas» vadītāja Dace Verbicka pastāstīja, ka bērnudārza audzēkņu sarakstos ir 240 bērni, taču ik dienas to reāli apmeklē tikai ap 170 mazuļi. No 1. bērnudārza grupiņām gandrīz visi bērni pārnākuši uz «Pasaciņu», «atbirums» ir tikai viens vai divi mazuļi no katras grupas. Tiesa, daudziem vecākiem problēmas rada tas, ka rītos un vakaros mērāms tāls ceļš, piemēram, no siera rūpnīcas rajona. Taču arī uz šo jautājumu var lūkoties divējādi — pukoties un sūdzēties vai arī priecāties, ka, ejot pusstundu kopā ar bērnu, var izrunāties par visiem dienas notikumiem.

Kā «Novadniekam» teica bijušā 1. bērnudārza audzinātāja Janīna Brakovska un Valentīna Miglāne, bērni jaunajās mājās ātri vien iedzīvojušies, jo līdz paņemtas visas iemīļotās mantas un mēbeles. Vēl audzinātājas piekrīt, ka «Pasaciņā» ir daudz plašākas telpas, tagad bērniem ierīkotas atsevišķas guļamistabas. No agrākajām mājām vienīgi jāatved mantas no āra spēļu laukumiem — vecāku bū-

● Gan Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, gan ikviens cits «Pasaciņas» apmeklētājs jūtas pārsteigts par lielo telpaugu bagātību. Bērnudārza audzinātājas stāsta, ka puķes lieliski sadzīvojo ar mazuļiem. Foto: M.Rukosujevs

vētās mājiņas, mašīnas, raķetes.

Domes priekšsēdētājs sarunā ar «Pasaciņas» vadītāju interesējās, kā darbā iekārtojušies tie abu bērnudārzu darbinieki, kuri reorganizācijas gaitā tika atbrīvoti. Izrādās, ka no bijušā 1. bērnudārza darbiniekiem nestrādā tikai divas audzinātājas, lai gan viņām darbs bērnudārzā tika piedāvāts. Toties divas «Pasaciņas» auklītes tika atbrīvotas un viņas citu darbu vēl nebija atradušas.

Vasaras nogalē telpās, kuras piedāvāja 1. bērnudārza grupiņām, tika veikts

kosmētiskais remonts, ieklāts jauns linolejs, sakārtotas nojumes pagalmā. Vadītāja Dace Verbicka priecājas par to, ka bija iespējams saremontēt arī jumtu un nodrupušo apmetumu no ārsienām.

Pagaidām nav pamata bažām par to, vai tikai visiem pilsētas mazuļiem «Pasaciņā» turpmāk pietiks vietas. Kā teica vadītāja, pavasari būs izlaidums trijām sagatavošanas grupām ar 76 bērniem, bet dārziņā sāka iet tikai 40 mazuļi.

L.Kirillova

Līvānu bērnu un jauniešu centrs saņem valsts finansējumu

Līvānu bērnu un jauniešu centrs guvis atbalstu Valsts programmas bērnu stāvokļa uzlabošanai ietvaros, tas ļaus izveidot Līvānos informācijas un atbalsta klubu bērniem, jauniešiem un viņu vecākiem «Mans sapnis».

Aktivitāšu mērķis ir uzlabot apstākļus bērniem, kuri ikdienā dzīvo intelektuāli nabadzīgā, nelabvēlīgā vidē. Izmantojot sociālā pedagoga un psihologa palīdzību, tiks strādāts pie «ielas bērnu» integrācijas sabiedrībā, ieinteresējot mācīties un pilnveidot sevi, kā arī izglītojot vecākus un pedagogus.

Kā pastāstīja LBJC vadītāja Valentīna

Poikāne, «ielas bērniem» būs iespēja piedalīties psiholoģiskās nodarbībās, sporta, izglītojošos un izklaidējošos pasākumos, kā arī sagatavot mājas darbus skolai, atrast sev nepieciešamo informāciju, izmantojot mūsdienu tehnoloģiskās iespējas. Bērniem būs pieejama prese, informatīvi materiāli, grāmatas, videotēka, datori, brīvajā laikā — galda spēles, sporta inventārs.

Projekta ietvaros novembrī LBJC notiks konkurss «Mazais Lāčplēsi, saturies!», decembrī — akcija «Ziemassvētki namiņā», janvārī — tikšanās ar organizācijas «Papardes zieds» speciālistiem, februārī — ziemas sporta spēļu svētki, kā arī citi pasākumi. Projekts ilgs līdz 2001. gada decembrim.

Valsts programma bērnu stāvokļa uzlabošanai valstī 2000. gadam tiek realizēta, lai sekmētu bērnu tiesību aizsardzību un bērnu stāvokļa uzlabošanu. Līvānu BJC speciālistiem jau ir pieredze darbā ar «ielu bērniem», namiņā darbojas pusaudžu klubs «Reksis», kurā sev lietderīgu nodarbošanos atraduši bērni un jaunieši no sociālā riska ģimenēm. Saturīga brīvā laika pavadīšana vienaudžu vidū, apgūstot datorzinības vai nodarbojoties ar sportu, veicina jauniešos interesi par izglītību un sevis pilnveidošanu, kā arī samazina klaiņojošo pusaudžu skaitu ielās, alkoholisma un narkomānijas izplatību.

G.Kraukle

Par bērnu stāvokli Latvijā

Pēdējā laikā arvien vairāk un nopietnāk tiek runāts par bērnu tiesību aizsardzības stāvokli Latvijā. Savu viedokli daudz ar bērnu tiesībām saistītos jautājumos izsaka visdažādākās organizācijas: misija «Pakāpieni», nepilno ģimeņu centrs, Latvijas bērnu fonds, Latvijas audžuģimeņu biedrība, daudz bērnu ģimeņu apvienība, onkoloģiski slimo bērnu invalīdu un viņu ģimeņu apvienība, protams, arī organizācijas «Glābiet bērnus» vietējās nodaļas un atbalsta grupas.

«Glābiet bērnus» rajona nodaļas paplašināta sēde notika septembra beigās. Tās dalībnieki izskatīja atbalsta ziņojumu ANO Cilvēktiesību komisijai par bērnu stāvokli Latvijā un izteica savu atbalstu vairākos jautājumos. Lūk, kā-

das problēmas tika uzsvertas kā svarīgākās.

■ Valstij no budžeta līdzekļiem skolām iedalīt naudu bibliotēku fonda paplašināšanai ar enciklopēdijām un citu papildliteratūru.

■ No skolas mācību plāna neatdalīt interešu izglītības programmas, tādā veidā sniedzot lauku bērniem iespēju normāli attīstīt savus talantus, spējas un intereses.

■ No valsts budžeta līdzekļiem katrā Latvijas skolā nodrošināt logopēda, psihologa vai sociālā darbinieka finansēšanu. Paredzēt finansējumu arī koriģējošās vingrošanas nodarbību vadīšanai.

■ Veselības mācību iekļaut mācību plānā kā obligātu priekšmetu.

■ Izdotot jaunas mācību programmas un standartus, tie vispirms būtu jāsaskaņo ar īpašu šim nolūkam izveidotu medicīnas darbinieku komisiju, kurā būtu iekļauti arī mediķi no lauku rajoniem.

■ Neiznīcināt lauku skolas. To slēgša-

na atņems skolēnam ierasto mācību vidi, likvidēs saikni ar dzimto vietu un ģimeni, kas traumējoši ietekmēs bērnus.

■ Atbalstīt priekšlikumu, kas paredzētu, ka līdz 18 gadu vecumam bērnam jāiegūst obligātā pamatskolas izglītība.

■ Līdz 18 gadu vecuma bērniem un jauniešiem nodrošināt bezmaksas medicīnisko aprūpi.

■ Bērnu un jauniešu vakcināciju izdarīt par valsts budžeta līdzekļiem.

■ Nodrošināt finansējumu medicīnas darbiniekiem par to laiku, kad viņi rūpējas par skolēniem, veic pārbaudes, vakcinācijas un citu medicīnisko aprūpi.

■ Bērniem un skolu jaunatnei nodrošināt bezmaksas zobārstniecības pakalpojumus.

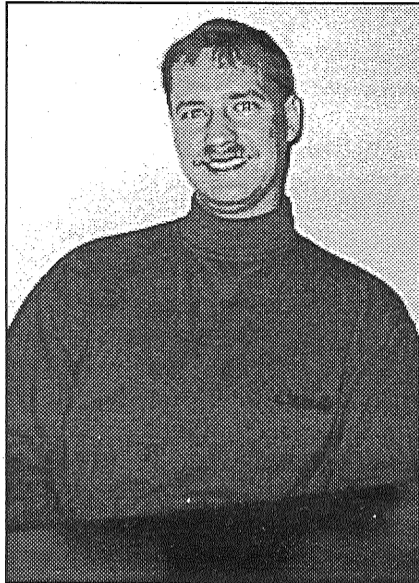
Šos priekšlikumus organizācijas «Glābiet bērnus» rajona nodaļa iesniegs izskatīšanai citiem organizācijas biedriem atbalsta ziņojuma par bērnu stāvokli Latvijā papildināšanai.

L.Kirillova

▼ CETURTDIENAS INTERVIJA

Veiksmi nevar iedot — tā jānopelna

Patiesībā šī intervijs bija iecerēta ar SIA «Anda Optec» direktoru Daumantu Pfafrudu, taču objektīvu iemeslu dēļ tā risinājās ar firmas inženieri tehnologu un direktora vietnieku MARI STAFECKI. Uzņēmuma vadītājs Daumants Pfafrods, šķiet, ir sava kolektīva dvēsele, jo vairākkārt sarunas laikā tika pieminēts viņa vārds, uzsvērti viņa nopelni un pieminētas viņa idejas, kuras realizējot, uzņēmumam izdevies atrast stabilu nišu pasaules tirgū. Laikam var teikt, ka šis ir viens no retajiem uzņēmumiem, kurš ne tikai darbojas, bet arī nemitīgi attīstās, pilnveidojot tehnoloģijas un uzkrājot pieredzi. «Anda Optec» trumpis daudz citu līdzīgu uzņēmumu vidū pasaulē ir spēja ne tikai tehniski izpildīt pasūtījumu, bet darboties radoši, realizējot to, no kā līdzīgas firmas atsakās. Par «Anda Optec» runā salīdzinoši maz. — Kāpēc runāt? Mēs strādājam, — saka Daumants Pfafrods. Patiesībā ar šādiem uzņēmumiem var lepoties ne tikai Livāni vai Latgale, bet arī valsts kopumā. «Anda Optec» ražotne bija viena no tām vietām, ko Livānos apmeklēja arī Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga, atzinīgi novērtējot Latvijas uzņēmēju spēju strādāt pasaules līmenī. Foto: G.Kraukle

— Sākotnēji bijāt Livānu stikla fabrikas sastāvdaļa, kāda bija uzņēmuma «Anda Optec» tapšanas vēsture?

— Ideja uzbūvēt optiskās šķiedras ražošanas iecirkni Livānu stikla fabrikā radās Maskavā astoņdesmito gadu otrajā pusē. Pasūtījumi tajā laikā bija milzīgi, tirgus — Krievijas militārā rūpniecība. Taču astoņdesmito beigās strauji saruka pasūtījumu skaits, vienubrīd optiskās šķiedras ceļu gribēja pat slēgt, jo uzskatīja, ka šī sfēra nebūs rentabla. Taču ražotne bija Daumanta (Pfafroda — red.) radīta, bija labas iestrādes, tādēļ tika braukts uz ministrijām, izcīnīti lieli strīdi, lai iegūtu patstāvīga uzņēmuma statusu. 1992. gadā kļuvām par valsts uzņēmumu. Tajos gados bija uzsākta optisko šķiedru kūļu ražošana, taču Krievijas tirgus pamazām saruka, pasūtījumi it kā vēl bija, bet klienti nevarēja norēķināties par mūsu ražojumiem.

Tas «Anda Optec» bija ļoti grūts laiks, daudzi strādājošie aizgāja, kavējās algu izmaksa. 1995. gadā Vācijā atradās ieinteresēta persona, kas arī nodarbojās ar šķiedru optiku un lāzermedicīnas izstrādājumu ražošanu. Viņiem bija vajadzīga šķiedru kūļu ražotne, mūsu uzņēmumu atzina par piemērotu. Vācu partneri palīdzēja privatizācijas procesā, bet naudu mūsu uzņēmumā neinvestēja. Tas nozīmē, ka pašiem bija jāķepurojas no parādiem. Viņi nodrošināja mūsu ražojumiem noieta tirgu, jo paši Eiropas tirgū ieiet nevarējām. Tā sākās sadarbība ar firmu «Ceram Optec», kas arī tagad ir «Anda

Optec» kontrolpaketes turētāji. Šobrīd esam pierādījuši, ka varam ražot pat labāk nekā to dara pasaulē.

— Kas mainījies pēdējo divu gadu laikā, kādas šodien ir uzņēmuma iespējas? Kā strādā «Anda Optec» 2000. gadā?

— Esam strādājuši pie tehnoloģiju attīstības, modernizējuši optiskās šķiedras vilkšanas torni, tagad šķiedru iespējams vilkt ar elektriskās krāsns palīdzību, šķiedra ir daudz kvalitatīvāka. Pirms pāris gadiem varējām ražot gandrīz tikai kvarcpolimēršķiedras, kuras bija resnākas diametrā. Tagad turpinās modernizācija, kas dos iespējas palielināt šķiedru sortimentu. Pirms gadiem diviem trim izstrādājām ražojumu, ko faktiski pasaulē varam piedāvāt tikai mēs. Tas ir tā saucamais kausētais šķiedru kūlis, tā priekšrocība ir spēja pārvadīt milzīgas jaudas, kā arī izturība ļoti augstās temperatūrās. Šo šķiedru kūli var ievietot pat 1500 grādos, kas ir tuvu kvarca kušanas temperatūrai (1800° C), izstrādājums piemērots arī ievietošanai agresīvās vidēs. To izmanto pusvadītāju ražošanā, konkrēti šī izstrādājuma pasūtītāji ir japāņi.

Pagājušogad ražošanā tika laists jauns izstrādājums, kas tiek izmantots astronomijā. Galvenās prasības šī pasūtījuma izpildē bija salikt 6400 šķiedras kvadrātveidā tā, lai neviena no tām nenovirzītos tālāk par 5 mikroniem no noteiktas koordinātes. Tā ir milzīga precizitāte, tādēļ daudzas pasaules firmas atteicās no šī sarežģītā piedāvājuma. Vairāki mē-

neši pagāja, līdz varējām piedāvāt gatavu ražojumu, tagad tas iemontēts pasaulē lielākajā teleskopā, kas atrodas Čīlē. Šī gada martā starptautiskā konferencē Francijā šis izstrādājums tika atzinīgi novērtēts, tas tiks nominēts kā viens no gada labākajiem optiskajiem izstrādājumiem pasaulē.

— Kvalitāte vai cena piesaista pasūtītāju? Uz kuriem sūtāt savu produkciju?

— Domāju, gan viens, gan otrs. Daudzviet pasaulē strādā ar gatavām iestrādēm, mums ir daudz pasūtījumu, kurus saņemot jāsāk domāt, kā un vai vispār to iespējams realizēt. Tehnoloģiju izstrāde prasa līdzekļus, tādēļ daudzas firmas pasaulē no tā atsakās. Sadarbība ir ar Izraēlas firmu, kas ražo lāzerus, mēs ražojam gaismas vadu instrumentus šiem lāzeriem. Tehnoloģiju attīstība tiecas arvien samazināt instrumentu izmērus, tas attiecināms arī uz lāzerķirurģiju, ko izmanto, piemēram, nierakmeņu skalēšanai un citām manipulācijām. Nepieciešamas maksimāli tievas optiskās šķiedras, taču tādu izgatavošana ir problemātiska, jo lāzeru jaudas ir milzīgas. Mums piedāvāja izstrādāt šādu tehnoloģiju. Izpēte vēl nebija beigusies, kad pasūtītājfirma jau sāka reklamēt vistievāko lāzerķirurģijas gaismas vadu. Pašlaik šī 200 mikronu šķiedra ir vienīgais tāda tipa izstrādājums, ar kuru var pārvadīt tik lielas jaudas.

Optisko šķiedru kūļu savākšana nav noskatīta no citām firmām, tās ir mūsu izstrādātas tehnoloģijas. Faktiski tur darbojas mūsu priekšnieks, Daumants, viņš šo jomu izpētījis līdz pašiem pamatiem. Katru reizi rodas idejas, kā realizēt konkrēto pasūtījumu, nodrošināt precizitāti. Rodas pieredze. Mūsu produkcija ir optiskās šķiedras, optisko šķiedru kūļi, no

kuriem puse ir sērijveida. Piemēram, ražojam šķiedru kūļus Amerikai cukura līmeņa mērinstrumentu ražošanai diabēta slimniekiem. Daudz ir individuālu pasūtījumu, daļa no tiem vēlāk kļūs par sērijveida ražojumiem. Sūtām ražojumus galvenokārt uz Ameriku un Vāciju, tur tos izplata tālāk uz Izraēlu, Japānu, Zviedriju un citām valstīm. Patlaban uzņēmumā strādā 46 darbinieki, pagājušajā gadā apgrozījums bija 500 000 ASV dolāru, taču ar katru gadu tas pieaug. Turpinās ražošanas telpu remonts, jo, palielinoties pasūtījumu apjomam, iespējams, tiks palielināts arī darbinieku skaits. Jāteic gan, ka labus darbiniekus atrast nebūt nav viegli, darbs ir ļoti precīzs, atbildīgs, ne katrs spēj to paveikt. Arī izejmateriāli ir dārgi. Viens kilograms kvarca sagataves maksā ap 6000 vācu marku.

— Kāds bija Jūsu ceļš līdz «Anda Optec», vai arī bērnībā saistīja nopietnas lietas, bijāt pētnieks?

— Skolas laikā visvairāk interesēja fizika, tieši optika. Pats esmu no Preiļiem, un ļoti nozīmīga loma profesijas izvēlē bija manai fizikas skolotājai Eleonorai Bleivei. Pēc vidusskolas aizgāju studēt uz fizmatiem ar specializāciju optikā. Kaut kā viss tā ievirzījās, kursadarus un diplomdarbu izstrādāju saistībā ar optiskajām šķiedrām, mani atbalstīja arī profesors Jānis Spīgulis, kas darbojās šķiedru optikā un ir arī šī uzņēmuma akcionārs.

— Kā pavadāt brīvo laiku, vai «Anda Optec» kolektīvam ir arī savas tradīcijas?

— Mums ir ļoti labs kolektīvs. Kā priekšnieks mēdz teikt — komanda. Un tas ir forši. Šeit strādā samērā daudz gados jaunu cilvēku, domāju, ka vidējais strādājošo vecums ir ap trīsdesmit. Lai gan brīvā laika neiznāk pārāk daudz, tomēr savas tradīcijas mums ir. Bieži dodamies kopīgos piknikos, vasarā pie ezeriem, esam iecienījuši Laukezeru. Ir izeidojusies draudzība ar Daugavpils eksprespastu, kas ir arī mūsu partneri — ar viņu palīdzību nosūtām savu produkciju un saņemam izejvielas darbam. Mums ir tradicionālie sporta svētki, daugavpilieši tos rīko ziemā, mēs viņus pie sevis aicinām vasarā. Uzņēmuma darbinieki izveidojuši volejbola komandu, pērnā gada starptautiskajā volejbola čempionātā un ieguvām augstas vietas. Daumants volejbolu savulaik spēlēja pat Latvijas junioru izlasē. Pārējie kolēģi veidojam līdzjutēju komandu, braucam līdzi, atbalstām mūsos. Pagājušogad čempionātā tikām apbalvoti kā labākā līdzjutēju komanda.

G.Kraukle

● SIA «Anda Optec» savus izstrādājumus pārdod ārzemēs, taču uzņēmuma intelektuālais potenciāls ir mūsu cilvēki. To, šī gada 18. janvārī, viesojoties Livānos, atzinīgi novērtēja arī prezidente Vaira Viķe-Freiberga sarunā ar uzņēmuma vadītāju, speciālistu šķiedru optikas jomā Daumantu Pfafrudu.

● Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga kopā ar SIA «Anda Optec» kolektīvu. Centrā uzņēmuma vadītājs Daumants Pfafrods, pirmais no labās Māris Stafeckis. Foto: J.Magdalena

▼ LAUKSAIMNIEKIEM

Ziemāju attīstību kavē sausums

Šogad iekavējusies ziemāju sēja, jo daudzviet tika gādāta lopbarība, ko sliktā laika dēļ nebija iespējams izdarīt vasarā. Laika apstākļi ziemāju sējai labvēlīgi, taču augu attīstību pašlaik kavē ieilgušais sausums.

Labvēlīgos laika apstākļos ziemāji sadīgst vidēji piecās septiņās dienās, taču šogad augu attīstība iekavējusies. Smilts un mālsmilts augsnes graudi dīgst labāk nekā mālainās augsnes. Kā atzīst DRLP vecākais referents Jānis Kivlenieks, agrometeoroloģiskie apskati nav orientēti uz lauksaimniecību. Zemniekiem svarīgi zināt, kā laika apstākļi ietekmēs darbu, taču šādu informāciju grūti saņemt. Daudzās saimniecībās sēja pabeigta jau vidēji pirms desmit dienām, taču ziemāji nav sadīguši. Kavētā dīgšana nelabvēlīgi ietekmē

graudaugu attīstību, — nepagūstot nostiprināties sakņu sistēmai, ziemā sējumi var aiziet bojā. Kviešus būtu vēlams sēt no 25. augusta līdz 10. septembrim, tad tie nepāraug un paspēj iesakņoties, tātad arī labi pārziemo. Rudzus iesaka sēt pēc 10. septembra, tad tos mazāk apdraudēs dažādas slimības.

Joprojām daudzās saimniecībās izmanto nekodinātu sēklas materiālu, taču līdz ar to ziemā sējumi var ciest no sniega pelējuma. Agronomi iesaka sējumus, kas sadīguši un izveidojuši zelmeni, nomiglot ar Fundazolu (0,5 kg/ha), kas pasargās sējumus no sniega pelējuma. Šī slimība ziemājus piemeklē, ja sniegs uzsniegt uz nesasalušas zemes vai arī sniega kārtā ir ļoti bieza. Sniega pelējums var iznīcināt līdz pat 70% ziemāju. Nekodinātu sēklu nebūtu ieteicams sēt, jo šādi sējumi bieži vien cieš arī no putošās melnplaukas. Pozitīvi, ka arvien vairāk zemnieku izvēlas kodinātu sēklas materiālu, sapratuši, ka nekodinātu sēklu sēt ir riskanti,

stāsta Lauksaimniecības konsultāciju biroja speciāliste Zenta Dūda.

Jāapar augsne pavasara sējai

Ja līdzekļi atļauj, jāar zeme pavasara sējai, to vajadzētu izdarīt līdz 20. oktobrim. Tas veicinās pēcpļaujas atlieku sadalīšanos, samazinās slimību iespējamību, iznīcinās kaitēkļus. Ja zemi uzar vēlu, mikrobioloģiskie procesi augsnē nenotiek, ražas atliekas sāk sadalīties tikai pavasarī, patērējot augiem domāto enerģiju, tādējādi iekavējas augu attīstība. Ar mūsu zemnieku rīcībā esošo veco tehniku kvalitatīvu arumu ne vienmēr izdodas nodrošināt. Ideālajā variantā augu atliekām, nezālēm, salmiem jābūt ieartiem zemē.

G.Kraukle

Pret garaušu slimībām

Mūsu rajonā daudzās zemnieku un piemājas saimniecībās, arī pilsētās audzē trušus. Kā izsargāties no trušu slimībām, kas rada zaudējumus, lasītājiem stāsta truškopības speciālists un šīs nozares entuziasts, Latgales trušu audzētāju koordinators Dzintars Rancāns.

— Pašlaik nekādas trušu kaites rajonā masveidā nav konstatētas, — viņš teica, — bet pirms pieciem gadiem Līvānu pusē reģistrēta bīstama šo dzīvnieciņu vīrusa slimība miksomatoze, kuras iznākums ir letāls. Trušus apdraud arī vīrusu hemorāģiskā slimība, listerioze, kas uzliesmo pavasaros.

Ārējā vidē izturīgais (truša liķi saglabājas līdz mēnesim, bet izkaltētā ādiņā —

pat 8 mēnešus) miksomatozes vīruss līdz klīniskām pazīmēm inkubējas 4 līdz 7 dienas. Izšķir klasisko un modulāro formu. Pirmajā gadījumā dzīvniekiem asaro acis un iekaiš to gļotāda, parādās serozi fibrinoza rakstura izdalījumi. Pie ausu pamatnes, tajās un purna daļā veidojas tūska, iekaiš arī deguna dobums, elpošana kļūst apgrūtināta, truša galvas āda stipri sakrokojas, ausis noliecas uz leju.

Progresējot slimībai, sākas plaušu iekaisums un pēc 5-7 dienām trusis nobeidzas. Otrajā gadījumā zemādas audos ķermeņa sānos, uz muguras un galvas rodas norobežoti pacieti veidojumi. Šī forma neizsauc masveida nobeigšanos.

Vīrusu hemorāģiskā slimība trušiem raksturīga ar asins izdalīšanos visos orgānos, īpaši plaušās un aknās. Visbiežāk saslimst divus trīs mēnešus veci trusēni jebkurā gadalaikā, un visi var arī no-

beigties. Inkubācijas periods 2-4 dienas, reizēm tikai pāris stundas. Simptomu var nebūt, ja slimība rit tā sauktajā perakūtā formā. Dažkārt dzīvnieka temperatūra ir normas robežās, arī apetīte laba, bet pēkšņi tas izdara krampjainas kustības un nobeidzas. Slimība var ilgt 1-2 dienas, pirms nāves pa dabīgajām atverēm parādās dzeltenīgi vai dzeltensārti izdalījumi.

Vīrusi izplatās kontaktos ar slimiem trušiem, to barību, ūdeni, apkopes priekšmetiem un traukiem. Miksomatozi lielā mērā pārmēsā asinsūcēji kukaiņi. Pēdējā laikā vīrusus ievazā arī ar šķirnes uzlabošanai iegādāto ģenētisko materiālu, «atved» no ārzemju braucieniem.

No šīm un citām slimībām var pasargāt vakcīnas. Latvijā tās ir obligātas, tātad bez maksas. Jāatalgo tikai speciālista darbs un jāsamaksā izbraukuma izdevu-

mi. Lai gan mūsu rajonā nav reģistrēti saslimšanas gadījumi, bet tie bijuši kaimiņos. Īpašniekiem nekavējoties, ja tas vēl nav izdarīts, sava iecirkņa veterinārijiem ārstiem jāpaziņo par trušu skaitu. Bet šiem speciālistiem no savas puses jāizrāda interese par garaušu turētājiem, kādos būros tie izmitināti, kādi ir dezinfekcijas līdzekļi, higiēniskie apstākļi novietnēs. Katram dzīvniekam jāiekārto savs nostiprināts barības trauks, jārupējas par kvalitatīvu zāli un sienu, zariņiem. Bez speciālista atzinuma nav atļauts realizēt ne trušu gaļu, ne arī vaislas dzīvniekus.

— Kā parasti gada nogalē rīkosim seminārus trušu audzētāju izglītošanai. Tajos piedalīsies mūsu valstī pazīstami nozares speciālisti un praktiķi, tiks runāts arī par slimību profilaksi, — teica Dz.Rancāns.

A.Rancāns

Zemnieks tiecas uz turību un izglītību

Pirmais saimnieks, kas Smelteros apmetās deviņpadsmitajā gadsimtā pēc muižu īpašumu sadalīšanas, bijis Ādams Ūzuleņš, viensētai devis vārdu «Ūzuleņi». Viņa dēli pieņēmuši Ūzulnieku uzvārdu, vēlāk — Ozolnieku, kā tagad Vladislavam ar dzīvesbiedri Teklu. Viņu meita Anastasija apprecējās ar Leonu Prikuli, un Ūzulniekos sākusies jauna ēra — Prikuļu. Kopā ar tēvu un māti saimniecībā pašlaik strādā divi pieaugušie dēli Vairis un Dainis. Trešais dēls Jānis mācās Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē, bet pats jaunākais Ēriks — Salas pamatskolā, meita Zane ir Daugavpils Saules koledžas, bet Vita — Salas pamatskolas audzēkne.

Katrs laikmets Saunas pagasta viensētā «Ūzuleņi» atstājis savas pēdas. Saglabājusies vecā koka māja, apšūta ar dzeltenī krāsotiem dēļiem, kura tagad izskatās pavisam maziņa pie divstāvēgās modernās ēkas no baltiem silikātkieģeļiem. Veco saimniecības ēku vēsture aizsākusies pēc 1932. gada ugunsgrēka, kad agrāk būvētā viensēta nodegusi līdz pamatiem. Kāda rocība bija palikusi un cik atļāva spēki, visu cēla no jauna. Sešu hektāru zemes īpašums nebija dižs, bet ar laiku tika arī pie cita: lopu, inventāra, rīku, sadzīves priekšmetu bija pietiekami, lai justos patstāvīgi.

No tēvutēvu laikiem te glabā alus darīšanas tradīcijas. Tagadējās vecākās paaudzes saimnieku dzīve aizritējusi kā visiem apkaimē — strādājot kolhozā. Bet šai mājai bijusi arī kāda īpaša loma. Senāk zemnieka veldzējošais un reibinošais dzēriens alus bija ne tikai godu neatņemama sastāvdaļa, bet noderēja arī talkās, bez kurām neiztika lauku cilvēks. Vladislavam, kas brūvera mākslu pārmantoja no tēva, tas bija nelielu papildus

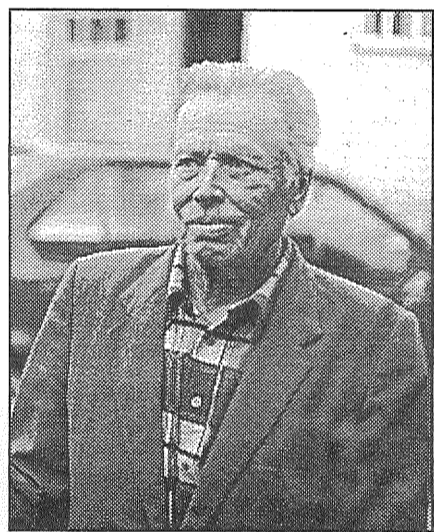
● Anastasija, dēli Vairis (pa kreisi) un Dainis lepojas ar kukurūzas lauku.

ienākumu avots — pasūtīja arī kopsaimniecību laikos, kad vajadzēja kādam nopietnam gadījumam. Arī tagad vecais vīrs, saimniecību nodevis meitas un znotā ģimenei, neļauj kubliem un mucām pelēt tukšiem. Modernajos «Ūzuleņos» tāpat iederas kauss vēsa alus. Senajai tradīcijai par godu Prikuļi savu zemnieku saimniecību nosaukuši par «Miezišiem».

«Miezišu» trīs spēcīgie vīri — Leons ar dēliem Vairi un Daini stūrē graudu kombainu «Jeņisej», kāpurķēžu un riteņu traktoros ar visu nepieciešamo inventāru. Darbi tiek padarīti ātri: tīrumos ar traktoriem vienlaicīgi izbrauc trijātā. Viens ar, otrs kultivē, trešais sēj. Lopba-

rības sagādē, ražas novākšanā un sagatavošanā ar klēpi saliktām rokām nesēž arī citi ģimenes locekļi, bet vecās saimnieces pārziņā esot aizāda gatavošana. Vēl talkā nākot arī kaimiņi, bet šie palīdzot viņiem. Kā stāstīja Vairis, te izveidojusies sava veida komūna.

Šogad lieliski padevusies kukurūza — būs laba skābarība lopiem ziemā. Šķūnis piepildīts ar smaržīgiem siena ruloņiem. Govīm un telēm pagaidām nav modernu kapitālu mītņu (ganāmpulku veido ar augstas ražības potenciālu, saimniece ir lopkopības pārraudze savā un 17 citās saimniecībās). Uzceltā kūts ir vienkārša, praktiska un lēta, paredzēta diviem desmitiem govju, kur mehanizē-

● Vecais «Ūzuleņu» saimnieks Vladislavs Ozoliņš. Foto: A.Rancāns

ta slaukšana, būs arī automātiskā dzirdināšana (pagaidām izmanto siles). Blakus uz mūrētiem pamatiem uzstādīta puse no gareniski pārgrieztas lielas dīzeļdegvielas cisternas — tā ir teļu novietne ar apaļu jumtu, ko vēlāk varēs apmūrēt ar ķieģeļiem vai pārklāt ar citu materiālu. Mazāka cisterna pārvērsta par kombinētās lopbarības glabātavu. Vēl mazāka — sīkumu noliktavā.

«Miezišu» saimnieki apgalvo, ka esot tā ceļa sākumā, ko varot iet katra Latgales lauku ģimene, kurā aug vai ir jau pieauguši bērni: gudri saimniekojot, veidot pašiem savu labklājību, strādāt un izglītoties. Mantojumā no vecākiem saņemti 76 hektāri zemes, tikpat paņemts nomā. Robežniekos esot ap 100 hektāriem atmatās aizlaistu purvainu un mežnoru — lai tie negulētu dikā, kārtu dokumentus par pievienošanu saimniecībai.

A.Rancāns

▼ KULTŪRA

Jasmuižas muzejam 35 gadi

1883. gadā Pliekšānu ģimene noslēdza līgumu ar Jasmuižas muižas īpašnieku Dinaburgas otrās ģildes tirgotāju Grigoriju Kuzņecovu par to, ka muiža tiek nodota nomā Kristoferam Pliekšānam. Līgums tika noslēgts uz 12 gadiem, tomēr ģimene šeit dzīvoja tikai līdz Raiņa tēva nāvei 1891. gadā. Pēc tam par muižas īpašnieku kļuva Kuzņecova dēls Nikita, pēc viņa nāves 1919. gadā — Marija Kuzņecova. Divdesmitajos gados Jasmuižā saimniekoja Augusts un Klauģija Apsīši. Klauģija bija Marijas Kuzņecovas pusmāsa. 1949. gadā Augustu Apsīti ar meitu Ninu izsūtīja uz Sibīriju.

No 1949. līdz 1960. gadam tagadējā muzeja teritorijā bija vietējā kolhoza saimniecības ēkas, kantoris un ciema padome. Sešdesmito gadu sākumā vecā Pliekšānu dzīvojamā māja tika nojaukta, tās vietā uzcelta tagadējā — baltā māja.

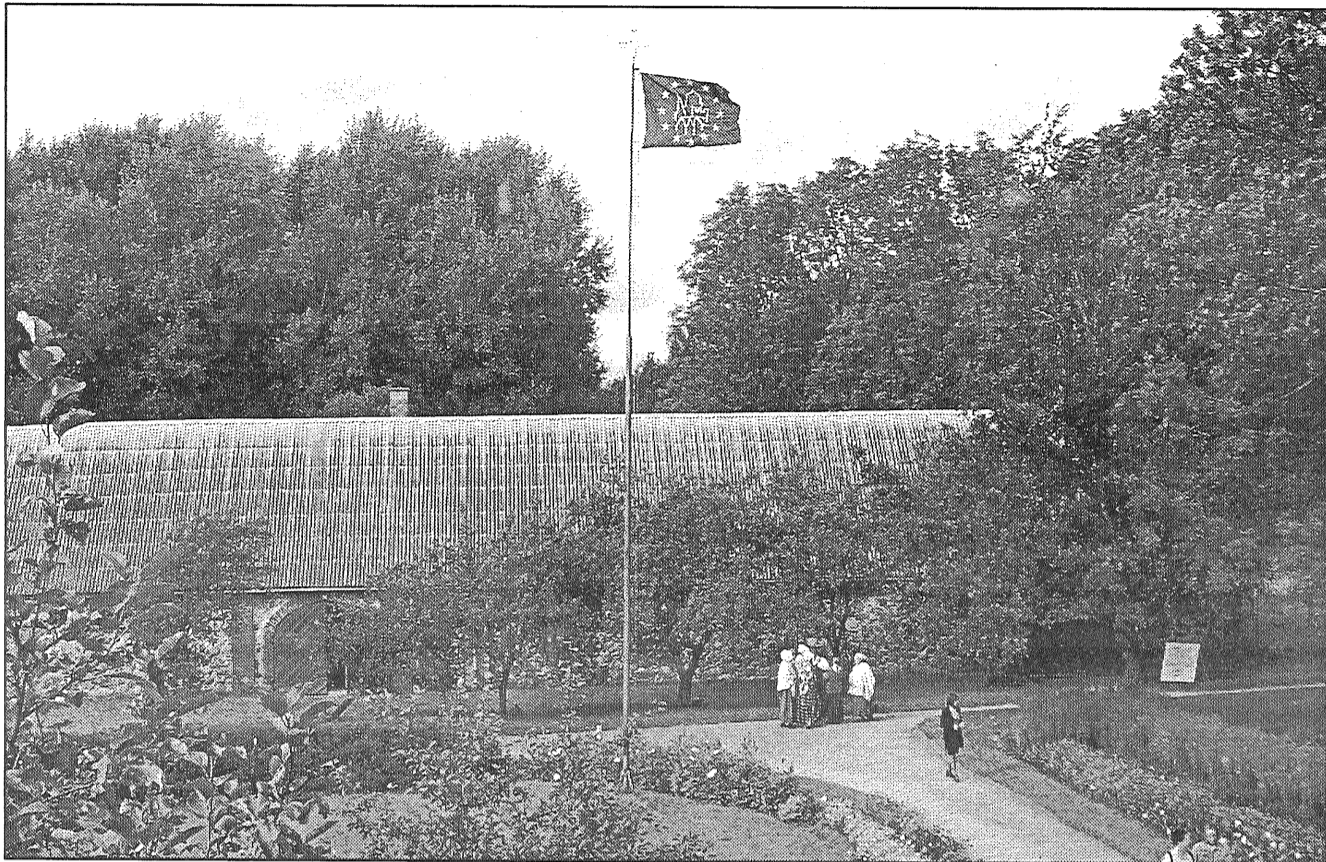
Piemīņas plāksne pie Raiņa mājas Jasmuižā piestiprināta 1949. gadā. Tajā gadā piemīņas plāksnes pielika arī pie Raiņa un Aspazijas vasarnīcas Jūrmalā, pie bērniības mājas Tadenavā, kā arī citās Raiņa dzīves un skolas vietās.

Rainim veltīta pirmā ekspozīcija tika atklāta 1964. gada 14. augustā. Tas bija sākums Raiņa tautas muzejam, un to izveidoja Aizkalnes astoņgadīgās skolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Emilija Balaško. Ievērojami kultūras un mākslas darbinieki: E.Smilģis, F.Rokpelnis, J.Sudrabkalns, V.Kalpiņš, A. Vējāns, B.Saulītis iestādīja mazas liepiņas.

Tuvojās Raiņa simtgade. No muzeoloģijas viedokļa aktuāls bija jautājums par to, kādai jābūt dzejnieka piemīnai veltītajai ekspozīcijai. Muzejam bija atvēlētas četras istabas mājas vienā galā.

Tika izveidota ekspozīcija par Raiņa dzīvi un daiļradi. Tautas koru «Tēvzeme» un «Dziedonis» dziedātāji iestādīja kociņus gar ceļmalām no Korsikovas uz Jasmuižu, no tās uz Kastīri, uz Aglonu. Atzīmējot dzejnieka simtgadi, notika plašs sarīkojums ar aktieru piedalīšanos.

1966. gada Raiņa memoriālās mājas Jasmuižā un Tadenavā nonāca J.Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzeja pakļautībā un kļuva par tā filiālēm. Pir-

● Restaurētajā bijušajā Jasmuižas govju kūti ierīkota izstāžu zāle, notiek sarīkojumi, un arī jaunie pāri nereti griež savu pirmo kāzu valsī. Soreiz Jasmuižā pacelts Eiropas Kultūras mantojuma dienu karogs. Foto: M.Rukosuļevs

mie Jasmuižas muzeja vadītāji bija Ivars Aļķis un Olga Fjodorova.

1969. gadā muzejā sāka strādāt Gaida Jablovskā. Dzejnieka simtgade bija pagājusi un muzeja apmeklētāju skaits sāka apstāties. Muzeja darbinieki, ņemot vērā, ka Raiņa māte bija izslavēta audēja, ka dzejnieks pats bija pievērsies Latgales tautas dziesmām un sarakstījis darbu par Višķu pagasta kāzu ierašām, ka nemaz tik tālu nav Silajāņu novads ar keramikas tradīcijām, nolēma pievērsties Raiņa saistībai ar tautas mākslu. Darbinieki devās ekspedīcijās, apbraukājot keramiķu mājas Silajānos, Blontos, Kazukalnā. Jau pirmajā braucienā tika iegūti 60 keramiķa Polikarpa Vilcāna darbi.

Toreizējais Mākslas akadēmijas students Jānis Pipurs izstrādāja muižas bi-

jušā zirgu staļļa rekonstrukcijas projektu. To realizēja, un 1972. gadā tika atklāta Latgales keramikas pastāvīgā ekspozīcija.

Vēlākajos gados tika atjaunots ūdenskritums un saliņa Jašas upē, restaurēta bijusī muižas govju kūts, kurā izveidoja izstāžu zāli. Pēc keramiķa Andreja Paulāna nāves uz Jasmuižu pārveda meistara darbnīcu.

Astoņdesmito gadu beigās, pateicoties rajona ceļu būvētāju organizācijai, tika labiekārtots Jašas labais krasts, uzcelta estrāde. Raiņa 125. dzimšanas dienas svinībās ar J.Raiņa lugas izrādi «Pūt, vējiņi» Jasmuižā viesojās Valmieras Drāmas teātris.

Deviņdesmitajos gados līdz savai aizīšanai mūžībā muzeju vadīja Baiba

Ducmane. Viņas darbošanās sakrita ar atmodas gadiem, tāpēc muzejā tika izveidotas pirmās izstādes par Latgales trimdas rakstniekiem. Tika nodibināts sabiedriskais fonds «Jasmuiža», kas izdeva grāmatas latgaliešu valodā. Arī pašreiz muzejā skatāmā ekspozīcija ir Baibas Ducmanes veidota.

Pašreiz izstrādātā muzeja pārveidošanas projekta rezultātā paredzēts tā apkārtnes iekārtojumu, ainavas, muzeja ēku veidolu pēc iespējas tuvināt tam, kā šī muiža un apkārtnē teritorija izskatījās tajā laikā, kad šeit dzīvoja Rainis.

(Izmantota Raiņa literatūras un mākslas vēstures muzeja direktora vietnieces Gaidas Jablovskas uzstāšanās muzeja nākotnes vīzijas prezentācijā)

Sagatavoja L.Rancāne

▼ JŪSU VESELĪBAI

Pie kā noved augsts holesterīna līmenis

Kad jaunības trakums aiz kalniem, gribi vai negribi, pienāk laiks, kad cilvēks biežāk skaita pulsu, ieklausās sirds ritmā un sērīgs tausta paribi. Daba ir pacenstusies cilvēci aplaimot ar tādu skaitu slimību, ka enciklopēdija ar to aprakstiem vien sver bezmaz vai kilogramu. Viena no tām ir ateroskleroze, citiem vārdiem sakot, — artēriju saslimšana. Tās pazīme ir lipoproteīnu izgulsnēšanās artērijās. Katrs būsīm redzējuši ūdensvada caurules, kuras no iekšpuses ir pierūsējušas un aizsērējušas. Līdzīgi izskatās asinsvadi, uz kuriem izgulsnējas lipoproteīni. Līdz ar to artērijas zaudē elastību un sašaurinās, pa tām nevar brīvi ritēt asinis. Tiklīdz asinis vajadzīgā daudzumā nepienāk vienā vai otrā orgānā, tas saslimst. Visizteiktākās izmaiņas mēdz būt aortā, smadzeņu, sirds, vēdera dobuma orgānu, kāju un nieru asinsvados. Bet no šīm izmaiņām rodas bīstamas komplikācijas, un ar šausmām jānoklausās ārsta pasludinātā diagnoze — infarkts, insulta, asinsvadu tromboze, kāju gangrēna. Šie vārdi ir labi zināmi, un to fonā saklausāmi kapu zvani.

Kas pie tā noved? Augsts holesterīna līmenis asinīs, kura paaugstināšanu vei-

● Ar aparātu «Accutrend GCT» holesterīna līmeni var noteikt viegli un vienkārši.

cina smēķēšana, pastāvīgs asprindzinājums, fiziskas slodzes trūkums, aptaukošanās, cukura diabēts. Pieaugušam cilvēkam holesterīna norma asinīs ir 5.0 mmol/l. Vīriešiem tā līmenis ir augstāks nekā sievietēm. Savukārt pavasarī un vasarā holesterīna līmenis ir zemāks, rudenī un ziemā augstāks.

Ar adatu vēnā vai pirkstā?

Holesterīnam ir dažādi veidi — «labais», tas ir augsta blīvuma holesterīns un «sliktais» — zema blīvuma holesterīns. «Sliktais» nogulsņējas uz asinsvadu sienām, bet «labais» kavē «slikto» nogulsņēšanos un aizsargā asinsvadu. Nereti ārsts, slimnieku nosūtot uz dažādām analizēm, liek veikt arī holesterīna pārbaudi. Tas nozīmē nepatīkamo

asins ņemšanu no vēnas, kad slimniekam pie sevis klusībā atliek lūgt tikai to, lai gadītos medmāsa, kas precīzi un nesāpīgi trāpa vēnā, nevis dursta apkārt. Sajūta vienalga nav no patīkamākajām.

Medicīnas tehnoloģijas, par laimi, attīstās līdzī slimībām. Holesterīna noteikšanai radīts aparāts, ar kuru asinis var ņemt no pirksta, un pēc trim minūtēm ir zināms holesterīna līmenis.

Preiļos ērti un ātri ar šādu aparātu «Accutrend GCT» holesterīnu asinīs var noteikt ģimenes ārsta Jāņa Petrāna doktorātā. Kad jūsu ģimenes ārsts ir izsniedzis norīkojumu holesterīna pārbaudei, jums paliek brīva izvēle, — to noteikt poliklīnikā, kad asinis ņem no vēnas, vai griezties Jāņa Petrāna doktorātā. Ho-

lesterīna noteikšanu doktorātā var veikt arī bez ģimenes ārsta nosūtījuma. Ikvienam cilvēkam ir iespējas apmeklēt arī Rīgas 1. slimnīcas holesterīna kabinetu, kurā tā līmeni nosaka visiem, kas vēlas, kā arī var saņemt ārsta padomu. Savs holesterīna līmenis ir jāzina tāpat kā arteriālais asinsspiediens.

Ar aparātu «Accutrend GCT» vienlaicīgi var noteikt arī glikozes un triglicerīnu sastāvu asinīs.

Pareizi dzīvot nozīmē pareizi ēst

Tomēr ar to vien, ka esam uzzinājuši holesterīna līmeni savās asinīs un ārsts to ir atzinis par augstu, nepietiek. Mēs jau esam ceļā uz aterosklerozi un ar to saistītajām komplikācijām. Ir jāpanāk aterosklerozes procesa remisija — pārtraukums slimības attīstībā, vai pat regress — slimības pazīmju samazināšana. Ļoti svarīgi ir uzturā samazināt taukus, cukuru, saldumus, uzturam jābūt daudzveidīgam, tam jāsaturs pēc iespējas vairāk augļu un sakņu.

L.Rancāne

Nākamreiz par lipīdu līmeni samazināšanu.

▼ CSDD INFORMĀCIJA

Jauns pakalpojums transportlīdzekļu īpašniekiem

Kā pierādījums tam, ka CSDD apņēmusies nepārtraukti pilnveidot savu darbību, piedāvāto pakalpojumu klāstu un to kvalitatīti, ir jauns bezmaksas pakalpojums — iespēja transportlīdzekļu īpašniekiem vai arī vadītājiem deklarēt savu kontaktadresi.

Kas ir kontaktadrese? Kontaktadrese ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tā vadītāja pamatdzīvesvieta, kurā viņš faktiski uzturas visbiežāk un kurā viņš vēlētos operatīvi saņemt informāciju no CSDD.

Transportlīdzekļa īpašnieka vai vadītāja kontaktadrese norādīšana CSDD sniegs sekojošas priekšrocības:

— operatīvi saņemt ziņojumus, kas saistīti ar viņam piederošo transportlīdzekļa izdarītiem stāvēšanas vai apstāšanās noteikumu pārkāpumiem un šajā

sakarā uzliktajiem administratīvajiem sodiem;

— regulāri saņemt atgādinājumus par valsts tehniskās apskates veikšanas kārtējā termiņa pienākšanu;

— saņemt ziņojumus par nozaudētās vai nozagtās transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības, numura zīmes vai vadītāja apliecības saņemšanas iespējām CSDD nodaļās;

— saņemt atgādinājumus par transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības vai vadītāja apliecības derīguma termiņa beigšanos;

— saņemt informāciju par CSDD jaunumiem — izmaiņām transportlīdzekļu reģistrācijas, vadītāju kvalifikācijas un valsts tehniskās apskates jomā, jauniem pakalpojumu veidiem un pakalpojumu sniegšanas vietām, izmaiņām CSDD darba laikos;

— ieviešot pārkāpumu uzskaites (soda punktu) sistēmu, uzzināt par saviem nenomaksātajiem un jau piemērotajiem administratīvajiem sodiem;

— uzzināt par sevi un saviem transportlīdzekļiem citos CSDD reģistros esošo informāciju.

Kā deklarēt kontaktadresi? Deklarēt kontaktadresi var pavisam vienkārši un ātri. To var darīt vienlaicīgi ar vadītāja apliecības saņemšanu, transportlīdzekļa tehnisko apskati vai reģistrāciju, kā arī ierodoties jebkurā CSDD pakalpojumu sniegšanas vietā (neatkarīgi no dzīves vietas, vadītāja apliecības izsniegšanas vai transportlīdzekļa reģistrācijas vietas), uzrādot personu apliecināšanu dokumentu un pasakot savu kontaktadresi.

**A.Strods,
CSDD rajona nodaļas priekšnieks**

Latvijas jaunie satiksmes dalībnieki — otrie Eiropā

Septembra nogalē Hannoverē notikušajās Eiropas jauno satiksmes dalībnieku sacensībās Latvijas komanda izcīnīja otro vietu. Lieliskā rezultāta kaldinātāji šogad bija bērni no Liepājas, Bauskas un Rēzeknes.

Komandas augstais rezultāts šogad liecina par komandas labo garu un bērnu labo sagatavotību. Rezultāts ir jo īpaši vērtīgs, jo šogad sacensībās piedalījās rekordliels komandu skaits — 23. No pirmās vietas ieguvēja Austrijas komandas mūsējos šķīra tikai 1,83 punkti. Sasniegtais rezultāts pierāda, ka satiksmes noteikumus mūsu valstī var apgūt Eiropas līmenī, ja bērni tam atbilstoši sagatavo. Turpmākais mūsu uzdevums ir attīstīt satiksmes noteikumu mācīšanu visiem Latvijas bērniem, lai tādējādi

samazinātu satiksmes negadījumu skaitu, kuros iesaistīti pusaudži.

Latvijā jauno satiksmes dalībnieku sacensības tiek organizētas vairākās kārtās. Pirmā sacensību kārtā tiek rīkota katrā rajonā, labākā komanda izcīnīja ceļazīmi uz Latvijas sacensībām. Sacensībās bērniem jāpierāda zināšanas vairākās disciplīnās: jāpārzina ceļu satiksmes noteikumi, jāorientējas velosipēda uzbūvē, jāprot sniegt pirmā palīdzība negadījumā nokļuvušajiem, kā arī praktiski jāveic šķēršļu josla un velorallijs.

Sacensības ir viens no veidiem, kā bērniem interesantā veidā iemācīt satiksmes drošības pamatprincipus. Ne vienmēr un ne visu var iemācīt teorētiskajās mācību stundās. Un jāņem vērā arī fakts, ka, neskatoties uz bēdīgo satiksmes negadījumu statistiku valstī, ceļu satiksmes noteikumi nav obligāts priekšmets skolās. Tā-

dēļ CSDD līdzās citām aktivitātēm (mācību grāmatu sagatavošana, mācību programmu veidošana) organizē un aicina arī turpmāk bērnus aktīvi piedalīties jauno satiksmes dalībnieku sacensībās.

Atgādinājums! Latvijā pa ceļiem un ielām ar velosipēdu drīkst patstāvīgi braukt jau no 12 gadu vecuma. Lai velosipēdisti kļūtu par pilntiesīgu satiksmes dalībnieku, tam nepieciešams saņemt velosipēda vadītāja apliecību. To var saņemt bez maksas, nokārtojot teorētisko eksāmena daļu ceļu satiksmes noteikumos un satiksmes drošībā. Eksāmenā jāatbild uz desmit biļetes jautājumiem, līdzīgā kārtā, kā tas notiek kārtojot autovadītāja eksāmenu. Lai kārtotu eksāmenu, jāaizpilda iesniegums un jāuzrāda pase vai dzimšanas apliecība, kā arī jāiesniedz viena fotokartīņa. Eksāmenu kārtot un apliecību var saņemt visās CSDD nodaļās.

▼ PREIĻU RAJONA TIESĀ

Sodīts par braukšanu dzērumā

27. septembrī Preiļu rajona tiesa izskatīja 1974. gadā dzimušā Stabulnieku pagasta iedzīvotāja Māra Cirsenieka krimināllietu.

2000. gada 11. martā Māris tika apturēts, dzērumā braucot ar automašīnu pa Raiņa bulvāri Preiļos. Bet 20. augustā viņu jau apturēja uz ceļa Varakļāni — Sīļukalns. Arī šoreiz viņš bija iereibis. Pirmajā gadījumā izelpojamo gaisā tika konstatētas 1,84 promiles alkohola, otrajā — 1,02 promiles. Tiesa ņēma vērā,

ka Māris agrāk nav sodīts, ka arī darba vietā zemnieku saimniecībā «Baibas» tiek raksturots pozitīvi.

Tiesa nosprieda sodīt Māri Cirsenieku ar piespiedu darbu uz 100 stundām bez transporta līdzekļa vadītāja tiesību noņemšanas.

Nozaga maku ar visu naudu

29. septembrī Preiļu rajona tiesā tika izskatīta 1963. gadā dzimušās Preiļu rajona Saunas pagasta Prikuļu iedzīvotājas Valentīnas Čingules krimināllietā.

Šī gada 10. augustā alkohola reibumā

Franča L. mājās Saunas pagasta Prikuļos, kamēr iereibušais saimnieks gulēja, Valentīna nozaga tam zem spilvena paslēptu maku 1 lata vērtībā un 36 latus, kas bija makā. Cietušais gan nozieguma brīdī pamodies un sācis kliegt, lai naudu atdodot, bet Valentīna ar visu «ķērienu» aizbēgusi. Vēlāk gan maks ar naudu atdots.

Tiesa ņēma vērā, ka Valentīna agrāk nav sodīta, tāpēc nosprieda sodīt viņu ar piespiedu darbu uz 40 stundām.

Sagatavots pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

▼ LATGALES APGABALTIESĀ

Vainīgi cietušie?

Daugavpīlētis Jurijs Šušerts (dzimis 1966. gadā), kurš agrāk vairākas reizes bija krimināli sodīts par zagšanu, pagājušā gada pavasarī un rudenī atkal sāka «staigāt vecās takas».

Pagājušā gada maijā sākumā Līvānos viņš dzēra kādā dzīvoklī Parka ielā, bet, kad mājās saimnieka dēls «nolūza», nozaga sava pudeles brāļa tēvam piederošo televizoru un citas mantas, kopā 152 latu vērtībā. Savukārt jūlija beigās Jersikas pagastā iereibušais Šušerts no kādas

lauku mājās priekšnama paņēma motorzāģi 246 latu vērtībā. Rudenī viņš bija «viesturnejā» Krāslavas rajonā, nozaga mopēdu, citreiz — velosipēdu.

Par nodarījumiem Šušerts tika tiesāts Preiļu rajona tiesā ar 3 gadus ilgu cietumsodu. Tika piespriests cietušo labā piedzīt materiālos zaudējumus.

Savā apelācijas sūdzībā Latgales apgabaltiesai tiesājamais lūdza samazināt sodu, motivējot savu lūgumu ar to, ka lietā nav bijusi precīza apsūdzības daļa par ielaušanos telpās. Jā, mantas viņš

zadzis, taču īpašnieki arīdzan vainojami — viņi pārāk uzticējušies, kopā dzēruši, nav pieskatījuši savu mantību. Bet televizora īpašnieka dēls, kopā dzerot, «atslēdzies». Taču ne durvis, ne logus, lai nelikumīgi iekļūtu telpās, neesot aiztiets, kā arī nav veicis citas ielaušanās darbības.

Latgales apgabaltiesa visu minēto ņēma vērā un samazināja Šušertam sodu — brīvības atņemšana uz diviem gadiem.

**J.Trops,
Latgales apgabaltiesas preses dienests**

▼ POLICIJAS ZIŅAS

□ 26. septembrī Līvānos SIA «Kare+» metālu iekraušanas punktā Anatolijs D. neievēroja noteikto preču pirkšanas dokumentu noformēšanas kārtību. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 29. septembrī Vārkavas pagasta Ančkinos Aleksandrs Ž. alkohola reibumā mājās izdarīja huligāniskas darbības. Izteikts oficiāls brīdinājums.

□ 29. septembrī Riebiņu pagasta Cīmaiņos kopējas alkohola lietošanas laikā starp Edgaru C. un Robertu M. izraisījās strīds. Robertam M. izteikts oficiāls brīdinājums.

□ 30. septembrī Līvānos Vadims S. ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām, kad viņu aizturēja. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 1. oktobrī Līvānos pie kafejnīcas «Alianse» Raimonds G. alkohola reibumā sarīkoja kautiņu un ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Policijas darbiniekiem nepakļāvās arī līvānietis Aleksandrs M. Par to tika sastādīti administratīvie protokoli.

□ 1. oktobrī Līvānos, Rīgas ielā 228 Imants L. alkohola reibumā izsita virtuves loga stiklu. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 3. oktobrī Preiļos, Rēzeknes ielā Dmitrijs B. izdarīja huligāniskas darbības pret N.K. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 3. oktobrī Preiļos, Mehanizatoru ielā 5 Juris V. savā dzīvoklī nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 5. oktobrī Aglonas pagasta Jaunaglonā Jānis J. alkohola reibumā ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

□ 8. oktobrī Riebiņos, Liepu ielā 12 Juris N. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

▼ KRIMINĀLĀS ZIŅAS

□ 3. oktobrī līvānietis Aigars V. konstatēja, ka no SIA «Velkme» kokzāģētavas palīgelpas pazuduši 8 jauni ripzāģi. Materiālais zaudējums noteikts 118,08 latu apmērā. Notiek lietas materiālu pārbaude.

□ 3. oktobrī Vladislavs L. no Preiļu pagasta Litavniekiem konstatēja, ka viņam piederošajā mežā Riebiņu pagasta Zasekos nelikumīgi izgriezti 10 kubikmetri egles baļķu.

4. oktobrī konstatēts, ka septembrī no Riebiņu pagasta Ūzulniekiem nozagti 38,25 kubikmetri Ivaram P. piederošā meža. Abos gadījumos notiek lietas materiālu pārbaude.

□ Oktobra sākumā Aizkraukles rajonā par vairākām zādzībām tika aizturēts šī rajona iedzīvotājs Aivars C. Izmeklēšanas gaitā tika noskaidrots, ka 25. jūnijā viņš apzaga SIA «Līvānu silts» piederošo automašīnu. Tika nozagta tehniskā pase un darba instrumenti. Aizkraukles policijas pārvaldē ierosināta krimināllietā, notiek pirms tiesas izmeklēšana.

□ 6. oktobrī ap pulksten 13.00 Rušonas pagasta Ondzuļos izdega valsts mežs 1,5 hektāru platībā. Ugunsnelaimes iemesli tiek noskaidroti.

Sagatavoja L.Kirillova

▼ SPORTS

● Preiļu 1. pamatskolas komanda, kas uzvarēja visjaunākajā grupā. (No kreisās) Aleksandrs Linķevičs, Aigars Indrikovs, Modris Brakovskis, Inese Jaudzema, Karina Boreiko, Elina Poplavska. Foto: M.Rukosujevs

Ātrākie skrējēji noskaidroti

Sportisti no 26 skolām, apmēram 480 skolēni piedalījās rudens krosa stafetē. Vislielākais komandu skaits — septiņas ieradās no Preiļu 1. pamatskolas, sešas — no Preiļu 2. vidusskolas, pa četrām — no Līvānu ģimnāzijas, Līvānu 2. vidusskolas, Vārkavas, Aglonas vidusskolas, Galēnu pamatskolas.

Sacensības notika četrās vecuma grupās. Vecākajā grupā krosa stafetē 6 x 1500 sacentās 1982./84. gadā dzimušie skolēni. Ar rezultātu 31,50 uzvarēja Preiļu Valsts ģimnāzijas pirmā komanda. Otro vietu ieguva Līvānu ģimnāzijas skrējēji (32,24), bet trešo — PVĢ otrā komanda (33,11). Tālāk sekoja Vārkavas un Aglonas vidusskolu komandas.

1985./86. gadā dzimušo skolēnu grupā, kas skrēja stafeti 6 x 1000, par uzvarētājiem kļuva Preiļu 1. pamatskolas pirmā komanda (19,12), otro vietu ieguva Līvānu ģimnāzijas skolēni (19,53), bet trešo — Vārkavas vidusskolas skrējēji (20,02). Ceturtajā un piektajā vietā ierindojās Preiļu 1. pamatskolas otrā un Riebiņu vidusskolas komanda.

No pamatskolām šajā vecuma grupā pirmās trīs vietas sadalīja Rožupes (21,04), Vārkavas (21,27), Sīļukalna (21,31) skrējēji. Pirmajā piecniekā iekļuva arī Salas un Galēnu pamatskolas komandas.

Vecuma grupā, kurā piedalījās 1987./88.

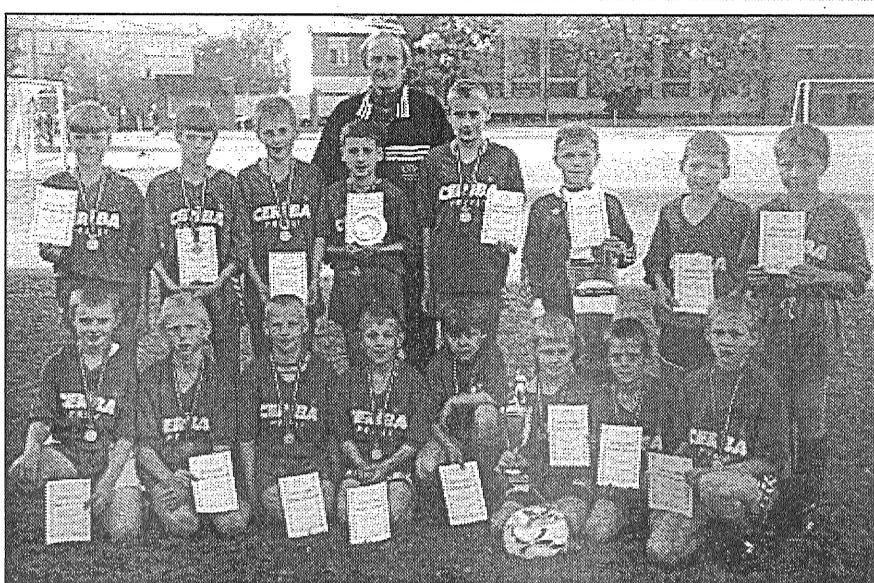
gadā dzimušie skrējēji, par uzvarētājiem starp vidusskolu komandām kļuva Preiļu 1. pamatskolas pirmā (15,55) un otrā (16,13) komanda, kā arī Vārkavas vidusskolas komanda (16,15). Tālākajās vietās ierindojās Riebiņu vidusskolas un Preiļu 2. vidusskolas pirmā komanda.

Starp pamatskolām uzvarēja Dravnieku (16,35), Galēnu (pirmā, 17,25), Sutru (17,35) pamatskolas komanda. Pirmajā piecniekā iekļuva Jersikas un Salas pamatskolas skolēni. Šajā vecuma grupā skrējēji sacentās stafetē 6 x 800.

Visjaunākie sacensību dalībnieki bija 1989./90. gadā dzimušie zēni un meitenes. Viņiem bija jāveic stafete 6 x 500. Starp vidusskolām pirmās trīs vietas sadalīja Preiļu 1. pamatskolas pirmā komanda (11,35), Vārkavas vidusskolas (11,41) un Aglonas vidusskolas (12,00) skrējēji. Ceturtajā vietā ierindojās Preiļu pamatskolas otrā komanda, bet piektajā — Līvānu ģimnāzijas skrējēji.

Pamatskolu grupā par visātrākajiem atzīti Vārkavas pamatskolas skrējēji (12,20). Galēnu pamatskolas pirmā komanda ieguva otro (12,25), bet Ārdavas pamatskolas komanda — trešo vietu (12,40). Aiz uzvarētājiem nākošajās vietās Salas un Priekuļu pamatskolas komandas.

Izdarot kopsavilkumu, var secināt, ka vidusskolu grupā trīs pirmās un vienu otro vietu ieguvusi Preiļu 1. pamatskola, vienu pirmo un vienu trešo vietu ieguvusi PVĢ,

● Preiļu komanda, kas savā vecuma grupā kļuva par uzvarētājiem sacensībās «Ādas bumba». Pirmajā rindā (no kreisās): Jānis Jaudzems, Sergejs Aleksejevs, Aivars Grigorjevs, Viktors Krotovs, Dmitrijs Šakurskis, Ervīns Veigulis, Rolands Putāns, Jānis Zarāns. Otrajā rindā: Vladislavs Breidaks, Edgars Limanis, Raivis Vilcāns, Aigars Caics, Jānis Trofimovs, Jānis Pizelis, Aleksandrs Linķevičs, Deniss Osetrovs kopā ar treneri Vladimīru Točko.

kas varēja piedalīties tikai vienā vecuma grupā. Divas otrās vietas pienācās Līvānu ģimnāzijai. Viena otrā un divas trešās vietas ir Vārkavas vidusskolas rēķinā. Aglonas vidusskolai palaimējies ar vienu trešo vietu.

Pamatskolu grupā tik izteiktu atsevišķu līderu nav. Pa vienai pirmajai vietai pienākas Dravnieku, Vārkavas, Rožupes skolām, divas otrās — Galēnu, viena — Vārkavas pamatskolai, pa vienai trešajai vietai — Sīļukalna, Sutru, Ārdavas pamatskolai.

«Ādas bumbas» bruņinieki Preiļos

«Ādas bumbas» finālturnīrā «C» grupā (divpadsmit un vienpadsmit gadus veci zēni) Preiļu komanda ieguva pirmo vietu. Pirms finālspēlēm komandu rezultāti bija šādi:

Preiļi 59 — 8	47
Ilūkste 43 — 18	36
«Dižvanagi» (Rēzekne) 48 — 41	33
«Progress» (Rēzekne) 38 — 25	29
Līvāni 34 — 33	28
Vārkava 10 — 108	3
Finālturnīrs notika Preiļos. Komandas sarindojās šādā secībā:	
Preiļi 21 — 0	19
Valmiera 14 — 5	13
Ogre 13 — 7	13
«Viva» (Rīga) 7 — 8	13
Ilūkste 5 — 6	8
«BEL» (Rīga) 8 — 15	6
Lielvārde 2 — 20	4
Balvi 3 — 12	2
«D» grupas spēles notika Valmierā. Šajā grupā spēlēja desmit un deviņus gadus	

veci zēni. Preiļu komanda ierindojās ceturtajā vietā.

Pēc priekšacikstēm komandu rezultāti bija šādi:

Daugavpils I 124 — 18	67
Rēzekne 106 — 18	54
Preiļi 70 — 26	46
Daugavpils II 56 — 47	29
Jēkabpils 33 — 94	20
Līvāni 29 — 76	18
Daugavpils III 23 — 162	7
Finālspēlēs uzvarēja rīdzinieki.	
«BEL» (Rīga) 25 — 4	18
Rēzekne 15 — 5	15
Daugavpils 14 — 9	15
Preiļi 10 — 12	12
Balvi 5 — 3	11
«Viva» (Rīga) 6 — 14	5
ŠFS (Rīga) 7 — 17	5
Valmiera 5 — 23	0

Noteikti labākie spēlētāji. 1990./91. gadā dzimušo zēnu grupā tie ir Ervīns Veigulis, Jānis Jaudzems, Lauris Vilcāns, bet 1988./89. dzimušo grupā — Aigars Caics, Vladislavs Breidaks, Jānis Pizelis. Viņi saņēma Latvijas Futbola federācijas balvas.

Kā gandarijums par treniņu sviedriem un sacensību stresu zēniem bija sporta kluba «Cerība» sagādātā iespēja 7. oktobrī noskatīties pasaules futbola čempionāta kvalifikācijas spēles starp Latvijas un Beļģijas izlasēm. 60 jaunie Preiļu futbolisti komfortablā autobusā devās uz Rīgu, uz «Skonto» stadionu. 30 pašiem labākajiem futbolistiem ar Futbola federācijas starpniecību bija sagādātas brīvbiļetes, nevienam no braucējiem nebija jāmaksā arī ceļa izdevumi.

L.Rancāne

▼ IESPĒJA

Aicina izstādē «Ražots Jēkabpilī 2000»

No 3. līdz 5. novembrim Jēkabpils sporta namā notiks izstāde «Ražots Jēkabpilī 2000». Nolūkā iepazīt arī kaimiņu uzņēmēju veikumu, izstādes rīkotāji aicina pasākumā piedalīties Preiļu rajona ražotājus, pakalpojumu sniedzējus un citus uzņēmējus.

Dalības maksa izstādē ir atkarīga no izvēlēta stenda lieluma. 4 kvadrātmetri apriņķa stenda — Ls 80, 6 kvadrātmetri — Ls 100, 8 kvadrātmetri — Ls 120. Aprīkotā stendā ietilpst stends, firmas uzraksts un apgaismojums. Izstādes laikā paredzēti semināri, konferences un kultūras pasākumi. Izstādes norises atspoguļos gan reģionālie, gan valsts mēroga masu saziņas līdzekļi.

Pieteikties lūdzam līdz 15. oktobrim. Izstādi rīko Jēkabpils rajona padome, pilsētas dome un Jēkabpils Uzņēmējdarbības atbalsta centrs. Sīkāka informācija pa tālr. 52 32234, mob. tel. 9102832.

Konkurss vidusskolēniem «Latviešu valoda, folklorā un literatūrā»

Rēzeknes augstskolas Humanitārās fakultātes Latviešu valodas un literatūras specialitāte aicina visus, kam nav vienaldzīga Latvijas garīgās kultūras, jo sevišķi valodas un literatūras, nākotne. Tos, kas vēlētos pieņemt arī savu roku fundamentālas filoloģiskās izglītības veidošanai Latgalē. Šī specialitāte piedāvā vairākas studiju programmas. Pēc filoloģijas bakalaura studiju programmas apguves var turpināt studijas magistratūrā vai arī strādāt literatūras zinātnes, muzeoloģijas, literatūras kritikas un citās jomās. Latviešu valodas un literatūras skolotāja, latviešu valodas kā otrās valodas skolotāja augstākās profesionālās izglītības studiju programmas dod iespēju strādāt par latviešu valodas un literatūras skolotājiem vidusskolā un pamatskolā gan ar latviešu, gan ar krievu apmācību valodu. Bez tam šajā specialitātē var iegūt profe-

sionālo studiju programmu dramatisko kopu vadītāja kvalifikāciju.

Ceturto gadu vidusskolēniem tiek piedāvāta iespēja nodrošināt sev studijas latviešu valodas un literatūras specialitātē jau mācību gada laikā. Tā ir līdzdalība Baltu filoloģijas katedras piedāvātajā viktorinā «Latviešu valoda, folklorā un literatūrā». Pagājušajā mācību gadā pieteikumus viktorinai atsūtīja 53 dalībnieki, diemžēl tikai 15 no viņiem nokļuva līdz finālam (tiesa, ar ļoti labiem rezultātiem). 14 vidusskolēniem tika piedāvāts ārpus konkursa un bez iestājesāmeņiem studēt latviešu valodas un literatūras specialitātē. Pieci šo iespēju izmantoja un pašlaik studē Rēzeknes augstskolā, kas ir starptautiski atzīta, pēc starptautiski akreditētām studiju programmām.

Mēs aicinām visus vidusskolēnus izmēģināt savus spēkus viktorinā un nodrošināt sev studiju iespēju jau mācību gada laikā. Arī šogad viktorinā noritēs četras kārtas. Ar vēstuli starpniecību jūs atbildēsiet uz jautājumiem par latviešu valodu, folkloru un literatūru. Noslēgumā paredzēta viktori-

nas dalībnieku un viņu latviešu valodas un literatūras skolotāju tikšanās ar katedras docētājiem un specialitātes studentiem, kad varēsīm iepazīties arī klātienē. Viktorinā tiek aicināti piedalīties ne tikai 12., bet arī pārējo vidusskolas klašu skolēni. Aicinām visus interesentus izmēģināt savus spēkus. Ja esat izšķīrušies, aizpildiet šo kuponu un atsūtiet mums līdz 15. oktobrim.

Mūsu adrese: Baltu filoloģijas katedra, Atbrīvošanas aleja 115, Rēzekne, LV 4600. Mūsu telefons (fakss): 46 22681.

A.Juško-Štekele, filoloģijas doktore, docente

Vēlos piedalīties viktorinā «Latviešu valoda, folklorā un literatūrā»

Vārds: _____

Uzvārds: _____

Skola: _____

Klase: _____

Mājas adrese: _____

Telefons: _____

Šodien vārdadienu svin — Valfrīds, Kira.
13. oktobrī — Irma, Mirga.

Rīgas pilsētas 2. slimnīcas ārsts **traumatologs ortopēds O. Anspoks 14. oktobrī plkst. 9.00 Preiļu poliklinikā konsultēs** pacientus ar locītavu saslimšanām, to protezēšanu, sekām pēc lūzumiem un artroskopiju.

Vai jūs esat interesējušies par to, kāds ir holesterīna līmenis jūsu asinīs?

Māriete Staģīte, SIA «Universālveikals PL» direktore: — Patiešām nezinu. Bet tas mani uztrauc, jo dzīve ir ļoti stressaina. Cilvēkam par sevi jā rūpējas, bet nav laika. Pie dakteres neesmu bijusi jau ļoti sen.

Jānis Svikliņš, Preiļu rajona tiesas priekšsēdētājs: — Nē, es nezinu, kāds ir holesterīna līmenis. Neesmu to nekad mērijis. Šī problēma mani pagaidām neuztrauc.

Olīta Gribonika, Preiļu iedzīvotāja: — Neesmu mērijusi, vispār man holesterīna līmenis ir normāls. Zinu arī, kā pret to cīnīties, kāda pārtika un kādi medikamenti jālieto, lai novērstu slimību.

Ina Budkeviča, preliete: — Neesmu neko mērijusi, bet domāju, ka drīz to izdarīšu. Esmu nolēmusi potēties, pie reizes arī pārbaudīšu vispārējo veselības stāvokli, jo ir ļoti svarīgi to zināt.

Valentīns Paukste, Pelēču pagasta iedzīvotājs: — Neesmu lietas kursā par holesterīnu. Vispār neesmu aizdomājies tik tālu. Vairāk ar darbiem noņemos, mūžam nav laika, bet derētu arī par veselību padomāt.

L. Kirillova
M. Rukosjeva foto

▼ SLUDINĀJUMI ▼ REKLĀMA ▼ LĪDZJŪTĪBAS ▼ NEKROLOGS

Preiļu pagasta padome rīko sveču vakarus
14. oktobrī
Moskvinas kapos — 13.00,
Seiļu kapos — 14.00,
Dzeņu kapos — 15.00,
Soldru kapos — 16.00.
15. oktobrī
Vaivodu kapos — 13.00,
Ribuļu kapos — 14.00,
Pupāju kapos — 15.00,
Ivdrīšu kapos — 16.00.

Sīļukalna pagasta padome rīko sveču vakaru
14. oktobrī
plkst. 16.00 Salenieku kapos,
plkst. 16.30 Opolos kapos,
plkst. 17.00 Seiļu kapos.
15. oktobrī
plkst. 16.00 Kapenieku kapos,
plkst. 17.00 Teilānu kapos.

Z/s «Rutki» 14. oktobrī
Līvānu tirgū «Runcis» pārdos ābeļu, bumbieru, ķiršu, plūmju un upeņu stādus.

Pārdod IU ražošanas komercfirmu ar daudzveidīgām darbības iespējām.
Tāl. 53-34580.

Pērk jaunlopus, liellopus, aitas, zirgus.
Samaksa uz vietas.
Tāl. 55645, 55796, 55649.

Darbs mājās, saistīts ar ražošanu.
Tāl. 4632078, 9206683.

Zigfrīda Upeniece
(02.11.1947. — 06.10.2000.)
*Aizdod, debess, savu dziesmu — nu jau man tā jāuzzin:
Aizdod, debess, savu sapni — nu jau man tas jāsapņo —
Vienīgais pār mūžu mūžiem. Galā. Aiz saules. Saulē.*
Sākoties rudens lapkritim, dzīves gaitas beidza un Dieva mierā aizgāja Līvānu 2. vidusskolas latviešu valodas skolotāja Zigfrīda Upeniece.
Iedzēla Mūžības bite... Sāp. Sāp klusums Tavās lūpās... Aiz Tevis palika Dzīve — tik brīnumaina un liela.
Tava dzīve nebija viegla. Pēc skolas beigšanas Tev vajadzēja strādāt, lai dzīvotu. Tu uzvarēji pelēkās dienas savā grūtību pilnajā dzīvē. Izaudzēji bērnus: meitu un dēlu. Ieguvi augstāko izglītību un ilgus gadus strādāji par skolotāju.
Savu Mūžību meklējot, Tu kā lietus veldzēji, kā uguns sildīji. Tev piemita brīnumainas spējas... Ticēt, ticēt sev un savam spēkam. Tu biji tuvu. Tu biji klāt.
Cienot un mīlot no Tevis atvadās Tavējie — Līvānu 2. vidusskolas kolektīvs

▼ «NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome
13. oktobrī pulksten 9.00 Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāles sapulce. Pulksten 13.00 rajona padomes iestāžu un grāmatvežu sanāksme.
17. oktobrī piedalīšanās Ingas Promas zinātniskā darba prezentācijā Preiļu arodvidusskolā.
18. oktobrī pulksten 14.00 Latgales attīstības aģentūras valdes sēde. Piedalās 7. Saeimas deputāti.
Rajona izglītības pārvalde
19. oktobrī konkurss 5.-8. klašu skolēniem «Pazīsti ārstniecības augus».
Rajona bērnu un jauniešu centrs
13. un 14. oktobrī piedalīšanās Latgales novada mazpulku darbu skatē Bebrēnē.

Rožupes pagasta komiteja aicina līdz 18. oktobrim pieteikties organizācijas, kuras veiktu logu izgatavošanu un nomaņu Rožupes kultūras namam.
Informācija pa tālruni 58646.

Vārkavas pagasta padome 14. oktobrī rīko sveču vakaru:
plkst. 14.00 Lielo Klaparu kapos,
plkst. 15.00 Borbaļu kapos,
plkst. 16.00 Stabulnieku kapos,
plkst. 17.00 Pilišķu kapos.

Ilgās degšanas krāsnis (Ls 88) un apkures katli (no Ls 160) 14. oktobrī Līvānu tirgū no 8.00 līdz 10.00, Preiļu tirgū no 11.00 līdz 12.00, Aglonā 13.00.
Firma «Saliņa», tālr. 5234170, mob. tel. 9110348.

Iepērkam mājlopus kaušanai.
Tāl. 24289.

IU «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tāl. 42807, 44179, 46384, mob. tel. 9161121.

SIA «Krista» piedāvā FORVARDERA PAKALPOJUMUS.
PĒRK: mežus, cirmsas.
Tāl. 9486779, 9237929.

Pārdod
VAZ-21063. Tāl. 55621 pēc 20;
UAZ-469 un M-2140 rezerves daļām. Tāl. 74329 vakaros;
DT-75 (buldozers ar uzkarī), T-40, 4-korpusu arklu. Tāl. 39501;
graudu dzirnavas: elektriskās un ar traktora piedziņu. Tāl. 78236;
māju, zemi, kūstmēslus, malku Upmalas pag., Brokovskos, B.Lācis;
dzīvokļus Preiļos un Silajānos. Tāl. 22018;
labu darba zirgu Dunavā. Tāl. 5252165 vakaros;
darba ķēvi vai maīna. Mob. tel. 9274534;
slaucamu govī Rudzātu pag. Tāl. 18205;
sienu Turku pag. Tāl. 23635 darbdienā vakaros un rītos.

Dažādi
Pazuduši divi suņi: ROTVEILERA šķirnes kuče (atsaucas uz vārdu «Karmena») un LAIKA (atsaucas uz vārdu «Skubijis»). Staigā abi kopā. Lūdzam pret atlīdzību zvanīt pa tālr. 55645 vai 55649.

PĒRK krāsainos metāllūžņus, lietotus, sausus akumulatorus
(lic. nr. 6-637)
Preiļos, Liepājas ielā 44
(blakus vilnas apmaiņas punktam).
Zvanīt 9616026, 9407713.

Iepērkam mājlopus kaušanai.
Tāl. 32279.

Iepērkam dzīvsvārā govīs, jaunlopus, piena teļus, aitas, Cūkgaļu.
Samaksa uz vietas.
Tāl. 23621, 24414.

Pērk sivēnmātes un bekonus.
Samaksa tūlītēja.
Tāl. 22569, 50 44602.

+
Kur es savas sāpes likšu?
Kam es lūgšu spēku dot?
Es vairs tevi nesatīkšu,
Visu mūžu dzīvojot.
Izsakām dziļu līdzjūtību Annai Ļonovai, TĒVU mūžībā pavadot.
Preiļu Valsts ģimnāzijas kolektīvs
Šis rudens paliks,
raudot pilādžu asarām rūgtām...
Izsakām līdzjūtību Annai Ļonovai, TĒVU zaudējot.
Izglītības pārvalde

Aglonas tautas nams
14. oktobrī no pulksten 22.00 līdz 03.00 diskotēka.
28. oktobrī tradicionālā rudens balle, sākums pulksten 21.00.
Spēlēs mūzikas grupa «Sax Show Beand», uzstāsies deju grupa «Aktents» no Rīgas.
Riebiņu kultūras nams
14. oktobrī pulksten 22.00 uzstāsies grupa «Stereo» ar albumu «Debesis ar mums». Starplaikos dziedājis Edgars Skrāģis un U! GiN ar labākajiem Eiropas un Latvijas hitiem.
Stabulnieku kultūras nams
13. oktobrī pulksten 22.00 diskotēka.
14. oktobrī pulksten 22.00 balle, spēlēs Aivars Lapšāns un grupa «Mēnessgaismas».
Rožkalnu kultūras nams
14. oktobrī pulksten 22.00 diskotēka «... un pašam patīk».
Aizkalnes tautas nams
21. oktobrī pulksten 22.00 dejas kopā ar grupu «Favorīts».
Informāciju sagatavoja L.Rancāne